

poate fi: «în toate articolele și capitolele și convențiile» cf. v. pol. *polożenie* ‘capitol’ SW IV 549); подложъ положеньѣ члѣнокъ ‘după rînduielele capitolelor’ 1445 (C II 734).

Прикляне pol. *przywilej*, ‘privilegiu (act, document); scutire’. Termenul apare în privilegiile acordate liovenilor: и принесли великое прикляне, что имеютъ вѣтъ... Александра коекды и просили насъ, дамыхомъ намъ мыта пѣхчанин, яко жъ намъ стоить оу томъ старомъ прикляни (1456, C II 791); fraza e reproducă identic în privilegiul din 1460 (B II 272), însă cu grafia schimbată: прикляне¹. În privilegiile anterioare nu-l întîlnim, aici fiind prezenți termenii оустакниство о мытахъ, ‘așezămint despre vămi’ (1408) sau грамота, ‘act’ (1434). În continuare sînt atestate forme adjectivale: листъ прикляный, листъ прикляного (1463, B II 295)². În toate aceste cazuri termenul denumește *actul, documentul* prin care se acordă anumite privilegii, înlesniri. În documentele interne apare cu aspecte fonetice și morfologice mai numeroase și variate, astfel: *Singular, Nom.*, *Acuz.*: прикляне, прикляне, прѣкляне; *Instrum.* не прикляне, сприклянемъ, съ приклянемъ; *Loc.* на сен прикляни; в прикляне... не могъ покисти гдѣ естъ (1464, B I 80)³. *Plural, Nom.* прикляна, прикляни; *Instr.* приклянемъ, приклянами, приклянами *Loc.*: приклятахъ. Mai notăm formele rominizate ни вѣдѣ приклята, на своего приклята ambele la 1456, (C II 577); forma тоѣ прекале 1491 (B I 453)⁴ precum și expresia на что именъ поставили прикляна не прака (1460, B II 270, act către Mihail Logofătul prin care Ștefan îl invită să se întoarcă în Moldova: ‘vei arăta numai hrisoavele și drepturile tale asupra lor’).

În pol. *przywilej*, din lat. *privilegium*, prin germ. *privilegie, privilegi* (sec. 14–17), cf. Linde, IV 703, SW V 401, Vasmer REW II 431. Din pol. în limbile slave de răsărit, rusă *привилегия, привилея* (Preobr. II 125), brus. *прывилей* (cf. Nosovici, *Словарь белорусского народа*, p. 497), ucr. *привилій* (Hrinčenko III, 490); în limbile slave de sud din greacă⁵. În traducerile vechi: *uric, ispisoc, dires*; Ioan Bogdan: *scrisoare, carte, diplomă, privile* (glosarul la vol. II, p. 602). Tot el consideră прѣкляна un rominism («Cuvinte rominești», v. II, p. 608)⁶. În documente lituane: прикляни (cf. C. Stang, *op. cit.*, p. 158, 162); în documente galițiano-volinene прикляне (v. Rozov; Kuraszkievicz, *Gramoty...*, p. 132).

c. Tratat (învoială, înțelegere, acord, tratative, convenție etc.).

Кымока, кмока, pol. *wymowa*, ‘înțelegere, învoială’: а николи не имамъ быти к ради ланко с кымокъ ‘și nu vom fi niciodată părtași la vreun sfat sau la vreo înțelegere’ (Bogdan) 1462 (B II 284) v. SW VII 938; яко емали есмо и промежи нас кмоку; якожъ намъ сѣтъ кмоки и записы ‘că între noi sînt învoieli și tractate’ (Bogdan) ambele la 1503⁷ (B II 485).

¹ Grafia vocalismului acestui termen este foarte variată: прикляне, прѣкляне, прѣкляне, прѣкляне ș. a.

² I. BOGDAN (vol. II, 296) traduce: ‘cartea de drepturi’.

³ I. BOGDAN încadrează expresia în ghilimele, fiind de părere că e reproducă în act după declarația beneficiarului actului.

⁴ G. IVĂNESCU (*Note etimologice*, SCL, 1957, no. 4, p. 516–17) citează această formă din vremea lui Ștefăniță.

⁵ G. IVĂNESCU, *op. cit.*, p. 517.

⁶ V. *Viața feudală...* cap. *Imunitatea*, scris de V. COSTĂCHEL, p. 302 și 306.

⁷ Aspectul grafic cu R-inițial, indică influența ucraineană.